

Opiniowanie psychiatryczne i psychologiczno-pedagogiczne szesnastoletnich i siedemnastoletnich sprawców czynów karalnych. Omówienie regulacji prawnych

Preparation of forensic-psychiatric and psychological-pedagogical expertises of sixteen- and seventeen-year-old criminal offenders: Legal regulations

LESZEK CISZEWSKI, TERESA GORDON, DANUTA HAJDUKIEWICZ

Z Kliniki Psychiatrii Sądowej Instytutu Psychiatrii i Neurologii w Pruszkowie

STRESZCZENIE. *Polskie prawo karne przewiduje, że szesnastoletni sprawcy poważnych przestępstw i siedemnastoletni sprawcy występów mogą, w zależności od decyzji sądu, odpowiadać wg przepisów ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich lub kodeksu karnego. Wydawane na podstawie tych aktów normatywnych ekspertyzy psychiatryczne i psychologiczno-pedagogiczne różnią się wyraźnie co do celu i zakresu oraz wymagają odmiennego przygotowania zawodowego biegłych. W przypadku sprawców szesnastoletnich i siedemnastoletnich zachodzi konieczność sporządzenia obu rodzajów opinii, gdyż dopiero łącznie mogą one dostarczyć sądowi potrzebnych informacji. Autorzy zauważają, że przy obecnym stanie organizacyjnym każda z nich powinna być wydana przez inny zespół biegłych, przy czym ocena psychologiczno-pedagogiczna winna poprzedzać opinię sądowo-psychiatryczną. Zdaniem autorów, w obu tych opiniach, biegli powinni też podjąć problem, a mianowicie, czy poziom dojrzałości psychicznej i społecznej sprawcy jest wystarczający do ponoszenia odpowiedzialności karnej, czy też*

należy zastosować wobec niego środki wychowawcze lub poprawcze.

SUMMARY. *Polish criminal law states that sixteen-year-old offenders who have committed grave offenses and seventeen-year-old minor offenders may, depending on the court verdict, be tried according to the Juvenile Delinquent Act or the Criminal Law Act. Both acts require a different range of psychiatric and psychological assessment as well as different expert skills. In the case of sixteen- and seventeen-year-olds it is necessary to submit both kinds of assessment findings, since only jointly can they adequately inform the court. The present authors observe that these assessments should be conducted by two separate groups of experts and that the forensic-psychiatric expertise should follow the psychological-pedagogical one. The authors also believe that both assessments should tackle the crucial problems stated in art. 9 par. 2 and 3 of the Criminal Law Act, i.e., whether the offender is psychologically and socially mature enough to be liable to penalty or whether only educational and corrective measures should be applied.*

Słowa kluczowe: nieletni przestępca / opinia sądowo-psychiatryczna / opinia sądowa psychologiczno-pedagogiczna

Key words: juvenile offender/ forensic-psychiatric expertise/ forensic psychological-pedagogical expertise

Opiniowanie o stanie psychicznym sprawców, którzy w okresie zarzucanego im czynu byli w wieku pomiędzy 16 a 18 rokiem życia, nierzadko stawia biegłych wobec kwestii nie

spotykanych przy ocenie osób w innych przedziałach wiekowych. Sprawcy ci znajdują się bowiem, z punktu widzenia polskiego prawa, w szczególnej sytuacji, gdyż postępowanie